

Defensor Patriae

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti 2/2011

DEFENSOR PATRIAE

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti
2/2011

TOIMITUSNEUVOSTO

Päätoimittaja kommodori
Aulis Minkkinen 0299530102

Toimituspäällikkö
Hannu Aaltonen 0299530121

Kieliasiantuntija
Sara Hännikäinen

Arkistonhoitaja
Päivi Vestola

Sotilaspastori
Janne Aalto

Komentajakapteeni
Juha Torkkeli

Suunnittelija
Anssi Saari

Perinneyhdistys
Esko Vaahtolammi

Kuvat
MPKK, ellei toisin mainita

Taitto
Tiina Kokkonen

Kannen kuva
Jarno Riipinen

Takakannen ilmoitus
Timo Saramaa

Painopaikka
Edita Prima Oy, Helsinki 2011

Osoitteenmuutokset
rekisterit@edita.fi
Sähköpostia lähettäessäsi
mainitse lehden nimi

ISSN-L 1798-162X
ISSN 1798-162X

441 002
Painotuote

- 3 Pääkirjoitus**
Päätoimittaja, hallintojohtaja Aulis Minkkinen
- 4 Näkymiä**
Rehtori kenraalimajuri Vesa Tynkkynen
- 6 Sekakalaa**
Aulis Minkkinen
- 10 Tyytyväisyyteen ei voi tuudittautua, kehuista huolimatta**
Tarja Hettula
- 14 MADHOC – tulevaisuuden johtamisjärjestelmä rakennusten valtaamiseen**
Hannu Aaltonen
- 18 Strategisen hyvinvoinnin johtamisen auditoinnin tulokset eli Miten elefantti syöhdään**
Kapteeni Hannu Ahtinen ja sotilaspastori Janne Aalto
- 24 Matkalla sertifiointiin**
Jyri-Petteri Aro
- 28 Viestikoulun opetuksen arviointi jalostui kehittämissuunnitelmaksi**
Mano-Mikael Jokelainen
- 32 Muuttuvat puolustustusvoimat -muuttumaton sotiluus?**
Professori Juha Mäkinen
- 36 Professorit arvioivat JOSPEL:n tutkimuksen**
Professori Päivi Eriksson ja professori Susan Meriläinen
- 38 Perinnepalsta**
Stig-Göran Grönberg
- 44 MILjazz**

Mikä meitä odottaa?

Suomen puolustusvoimilla on edessään iso sisäisen organisaation remontti, jos valtiovalta ei pyytämättä ja yllätyksenä voita lotossa. Tätä kirjoittaessa pääsiäisenä en tietenkään tiedä, mitä kaikkea ehtii tapahtua ennen runsaan kuukauden päässä olevaa lehden julkaisua, mutta ennusmerkit ja faktat todistavat nykykielellä sanoen jytkyluokan remontin tarvetta.

Tarve johtuu yksinkertaisesti rahasta, joka ei riitä nykyisen toiminnan jatkamiseen. Krooninen rahapula on jo muutaman vuoden ajan johtanut siihen, että hallinnonalalla on jouduttu toimimaan hölmöläisten tapaan: kun varpaita on paleltanut, on leikattu viipale peiton toisesta päästä ja ommeltu se toiseen päähän jatkeeksi. Toimintaa on rahoitettu materiaalihankintojen kustannuksella sillä seurauksella, että kolmijalkainen tuoli, jonka jalat ovat toiminta, palkat ja materiaalihankinnat, seisoo alati vinoissa. Kustannuspaineet esimerkiksi tietohallinnossa kasvavat sellaisella vauhdilla, että tasaustoimista huolimatta joudutaan koko ajan tinkimään varsinaisesta ydinbisneksestä: sotilaallisesta valmiudesta ja koulutustasosta. Jos poliittista lupaa todella isoon remonttiin ei saada, puolustushallinnon puusepän säälittävänä kohtalona on jatkaa jalkojen sahaamista yksi kerrallaan. Joka sahanvedolla lattia lähenee, kun nykyinen ylisuuri rakenne ei pysy millään ilveellä tasapainossa.

Tieto isosta tulossa olevasta miinusmerkisestä muutoksesta huolettaa tietenkin jokaista myös Maanpuolustuskorkeakoulussa: mikä meitä odottaa?

Tiedossa on, että tutkinto-opiskelijoiden määrä kasvaa väijäämättä; olipa puolustusvoimien supistus sitten minkä kokoinen tahansa. Siitä pitää huolen niin poistuma, eläköityvän opistoupseeriston korvaaminen kuin aikaisempien vuosien kurssivolyymikin. Tiedossa ovat myös henkilötyövuosien supistamisveloitteet, jota edellyttävät tutkinto-opetukseen liittyvien toimintojen keskittämistä Santahaminaan. Yhtälö on vähintäänkin toisen asteen vaikeustasoa: miten hoidetaan kasvavat veloitteet vähemmällä väellä ja vielä nykyistäkin nuukemmalla taloudenpidolla?

Yhtälön ratkaisun avain alkaa löytyä, kun jokainen meistä istahtaa ensin aloilleen ja tarkastelee kriittisesti oman työpäivänsä: mitä olen oikeasti tehnyt ja minkä takia? Olisiko jotakin voinut tehdä vähemmällä riesalla, jos toimintatapa olisi fiksumpi? Onko joku homma täysin turhaa kopion kopiointia varmuuden vuoksi, kun normi käskää ja niin on aina ennenkin tehty?!

Olemme luoneet itsellemme jumalaisia normiviidakoita, joissa ei ikinä karsita mitään, vaan aina lisätään uusia työllistäviä vitsauksia. Turhan puuhastelun värisuora lähtee Brysselistä ja koukkaa Arkadianmäen ja Kaartin korttelin kautta Santahaminaan. Joka portaassa nähdään hyväksi säätää jotakin vielä hieman tarkemmin ja velvoittavammin, jotta oltaisiin varmasti hyviä ja tuloksellisia.

Toiminnan uudistamisessa voidaan tehokkaimmin lähteä liikkeelle karsimalla pseudo-työstä. Pidetään balilainen *nyepi* ja hiljennytään päiväksi miettimään olemassaolon tarkoitusta. Sitten tapetaan normi päivässä ja luodaan työaikaa olennaiseen. Vajaakäyntisten organisaatioiden rationalisointi syntyy turhan puuhastelun karsimisen sivutuotteena, joten lopputuloksena ei yllättäen olekaan lisääntyneet työt vähemmällä väkimäärällä.

Lopuksi vastaus otsikon kysymykseen: meitä odottaa nykyistä tasapainoisempi ja jopa kiireetömpi huomen, jos osaamme ja uskallamme keskittää voimavaramme vain olennaiseen. Tehdään vyöhön pari reikää lisää ja mennään aurinkoisin mielin omaehtoisella dieetillä läpi puolustusvoima uudistuksesta.

Päätoimittaja **Aulis Minkkinen**

Arvioinnista kehittämiseen

Laatujärjestelmällä tai kuten nykyään puhutaan laadunhallintajärjestelmällä, on käsitteenä hivenen vanhahtavan tuntuinen ja jokapäiväisessä keskustelussa kulunut. Käsite mielletään helposti 1980-luvun muistojen havinaksi, joka ei kuulu nykypäivään vaan enemmänkin kahlitsee innovatiivista ajattelua ja luo yksilön toiminnalle kiusallisia reunaehtoja.

Jokaisella organisaatiolla ja työyhteisöllä on oman toiminnan tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen tarvittava järjestelmä tai toimintatapamalli ainakin jossain mitassa. Ainakaan kukaan ei tunnusta sen puuttumista. Laadunhallintajärjestelmä on tällä perusteella kaikille organisaatioille tärkeä asia. Otsikko ei ratkaise vaan toteutuksen sisältö.

Korkeakoulujen Arviointineuvosto (KKA) toteaa maaliskuussa ilmestyneen raporttinsa yhteenvedossa, että Maanpuolustuskorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmä on tasolla kehittynyt. Eri osa-alueiden lähempi tarkastelu osoittaa, että saavutettu tulos edustaa auditoitujen yliopistojen kärkekolmannesta. Edellä kuvatun perusteella voi vain todeta, että asetettu välitavoite on saavutettu erinomaisin tuloksin. Korkeakoulun henkilökunta ja opiskelijat voivat syystä onnitella itseään ja toisiaan.

KKA:n auditointi oli eräällä tavalla tarkistuspiste. Saimme varmuuden siitä, että suunta on oikea. Auditointi on voimassa kuusi vuotta. Tämä ei tarkoita sitä, että jäisimme lepäämään laakereillemme. Toiminnan seuraava vaihe painottuu pitkälti olevien järjestelmien ja toimintatapamallien jalkauttamiseen ja kehittämiseen. Laadunhallintajärjestelmän on osoitettava tarpeellisuutensa ja saavutettavissa olevat hyödyt myös käytännössä. Pelkät paperinmakuiset prosessit, työnkulkukaaviot tai käsketyt itsearvioinnit eivät yksinkertaisesti riitä.

Vaikka painotankin erilaisten toimintatapojen ja käytäntöjen jalkauttamista, olemme samanaikaisesti monen osa-alueen kohdalla selkeiden jatkokehittämishaasteiden edessä. Pelkästään KKA:n raportti sisältää eräitä keskeisiä kehittämissuosituksia. Kehittämisen lähivuosien keskiössä ovat esimerkiksi palautejärjestelmä, mittarityö ja ulkopuoliset sidosryhmät muutamia mainitakseni.

Leppoisan virkistävää kesää kaikille

Rehtori
Kenraalimajuri **Vesa Tynkkynen**

Avoim reilun kaupan tarjous

Arvoisa puolustusministeri ja herra puolustusvoimain komentaja!
Teemme teille täten erittäin reilun tarjouksen ja lupaamme poistaa
puolustushallinnolta kaikki sen taloudelliset ongelmat vaivaisen
kahden miljoonan euron hinnalla. Lisätietoja ilmenee oheisesta
tarjouksesta.

Kuten hyvin tiedätte, niin puolustushallinnon kallein sana on ”konsultti”. Joka jaksuksen kerta, kun konsulentti pääsee liivahtamaan nykyisestä huonokuntoisesta portistanne sisäpihan puolelle, teillä alkaa armoton ja loputon rahanmeno. Emme halua mitenkään uhkailla, mutta saatte lähivuosina sulkea varuskunnan toisensa perästä, ja vielä-kään ei raha riitä sille muun muassa tietohallinnossa ja monella muulla alalla hääräävälle konsulenttilaumalle ja heidän lobbaamiensa ulkoistusten viulujenmaksuun. Puhumatta-kaan siitä, että valmista ei tule, vaan sutta ja sekundaä pukkaa tasalaatuisesti.

Olemme Riisto Oyj:ssä tarkkailleet nykyistä porttianne jo jonkin aikaa, joten tunnistamme siinä olevat viat ja puutteellisuudet hyvin. Olemme havainneet, että useimmiten konsulentti liivahtaa portistanne jonkun tiitteräksi luullun majurin tai everstiluutnantin avustuksella. Tavanomaisin soluttautumissessa käytetty taktiikka on se, että konsulentti odottaa teennäisen vaarattoman näköisenä portilla olevassa odotushuoneessa, kunnes myyränä toimiva upseeri noutaa hänet huo-

miota herättämättä sisäpuolelle. Noutohetkellä yleensä kätellään ja hymyillään, joten pahaa-aavistamaton vartiohenkilöstö ei mitenkään aavista sisään soluttautuvan vitsauksen määrää. Saattaapa porttivahti antaa hölmöyksissään jopa vierailijakortin konsultille, jonka aikeena ei totisesti ole mikään viaton piipahdus, vaan ikeiaikaiseen veloitussuhteeseen johtava soluttautuminen. Ei taida porttivahdeilla edes olla elinkautiskortteja annettavaksi.

Yleisimmin konsultin tunnistaa lipevästä olemuksesta ja supermyrkyn kannikkeena käytettävästä salkusta. Eräät lajit käyttävät salkun asemesta käsilaukkua tai mukamas sympaattisen huoletonta reppua. Aiemmin tunnistamista helpottanut sukupuolimääritys ei enää päde, joten konsultti voi olla ulkoisesti hyvinkin pätevä; varsinainen atrappi. Huolestuttavaa on, että myös kaikkein vaarallisin konsulenttilajike; ulkoistamiskonsultti voi näyttää aivan vaarattomalta normaali-huijarilta. Kannikkeessa konsultti tuo sisään modernin laptoppinsa, josta tuhansien ANSIlumenien voimalla seinälle sinkoava myrkk-

Kuvaajamme oli paikalla, kun häikäilemätön konsulentti läpäisi Kaartin korttelin heppoiset porttirakenteet

lamauttaa järjestelmän toiminnan ja johtaa järjestelmiin kustannuksiin. Esimerkkeinä konsulttien yleisimmin käyttämän myrkyntestien tehosta ovat seuraavat virkkeet: *”Vaikka hanke johtaa alkuvaiheessa tilapäiseen kustannustason nousuun, niin pitkällä aikavälillä sen edut ovat kiistattomat.”* *”Vallitsevassa tilanteessa tämä kokonaisvaltainen ratkaisu on kieltämättä kallis, mutta vielä kalliimmaksi tulisi jättää nyt saatavilla oleva tilaisuus käyttämättä.”* *”Ratkaisu tuottaa arviolta sadan henkilötyövuoden säästöt.”* *Tähän on nyt vaan pakko mennä mukaan.”* Taitavat olla tuttua teminologiaa!?

Tarjoamme siis teille Kaartin kortteliin asennettavaa konsultinkestävää porttia uskottomasti kahden miljoonan euron tarjoushintaan (+ALV). Maksuun sisältyy itse portti (noin 10.000€) ja konsulttipalkkio (noin 1.900.000€). Mitään lisämaksuja edellä mainitun päälle ei aiheudu, paitsi alalla vallitsevan normaalikäytännön mukaiset lisätyöveloitukset siitä, että työtä ylipäätään ryhdytään tekemään. Näistä lisätyöveloitamme 1.855 euroa tunnilta + ALV + matkustuskustannukset + muut välittömät ja välilliset kustannuk-

set + erikseen määriteltävä kalliinpaikanlisä.

Mikäli ostava osapuoli ei onnistu osaavien konsulttistamme ”asiantuntevasta avusta” huolimatta itse määrittelemään, rakentamaan ja testaamaan porttia luovutuskuntoon alan normaalikäytännön mukaan utopistiseksi sovitussa ME-määräajassa, joudumme lisäksi veloittamaan viivästymismaksun, joka on 1,25 kertaa kokonaiskauppasumma jokaiselta myöhästymisvuorokaudelta lisätynä 9,25%:n viivästyskorolla / päivä.

Referenssinä esittelemme ylpeinä Italian rannikolle rakentamamme siirtolaisportin ja itsensä helvetin portin, jota olimme myös konsultoimassa.

Toivomme tarjouksemme johtavan pikaiseen yhteydenottoon!

Riisto Oyj Ymv:n puolesta kunnioitettavasti,

Senior consult ynnämuuta diipadaapaa

Aulis Minkkinen

KKA arvioi Maanpuolustuskorkeakoulun korkealle

Tyytyväisyyteen ei voi tuudittautua, kehuista huolimatta

Puoli vuotta sitten jännitys oli Maanpuolustuskorkeakoulussa
huipussaan; Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA)
auditoijat rantautuivat kolmeksi päiväksi Santahaminaan.
Reilu sata maanpuolustuskorkeakoululaista ja muutama
yhteistyökumppanikin joutui auditoijien eteen kertomaan
korkeakoulun laadunvarmistuksesta. Arviointineuvoston
pääöstä saatiin jännittää helmikuun lopulle saakka:
MPKK sai laatuleiman.

Epävirallisesti kolmansiä

Auditoinnin epävirallisessa tuloslaskennassa MPKK on tällä hetkellä Suomen yliopistoista kolmantena tuloksellaan yksi alkava ja 11 kehittyvää arvosanaa. Turun kauppakorkeakoulu ja Oulun yliopisto ovat ainoina saaneet paremman tuloksen yhdellä edistyneellä arvosanallaan. Tuloslaskenta on tosin vain suuntaa-antava, sillä arviointikriteerien perusteella annetut arvosanat on julkaistu vasta vuodesta 2008 alkaen ja ihan kaikkia korkeakouluja ei ole vielä auditoitu.

Auditointikohteita oli kaikkiaan seitsemän. Muutaman kohteen jakautuessa alakohteisiin, arvionteja tehtiin ”puuttuva, alkava, kehittyvä, edistynyt” -asteikolla yhteensä kaksitoista kappaletta. Kohteet käsittelivät laadunvarmistusjärjestelmän kokonaisuutta, sen vastuunjako ja dokumentaatiota, tiedonsaantia ja osallistumista, yhteyttä johtamiseen, kehittämistä sekä korkeakoulun perustoimintojen laadunvarmistusta. Perustoimintoihin lukeutuvat opetus, tutkimus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, henkilöstön rekrytointi ja kehittäminen sekä tuki- ja palvelutoiminnot.

Kaikista auditointikohteista vain tutkimus sai arvion ”alkava”. Vahvaa kehittyvien arvosanojen riviä voidaan pitää osoituksena korkeakoulun pitkäjänteisestä laatuystöstä. Parhaan arvosanan, edistynyt, saamiseksi MPKK:n täytyy osoittaa laadunvarmistuksensa toimivuus vielä pidemmällä aikavälillä.

Kehittyvä korkeakoulu, alkava tutkimus

Auditointiryhmä totesi, että MPKK:n laadunvarmistusjärjestelmä on hyvin kytketty korkeakoulun strategiseen johtamiseen ja kehittämiseen ja siihen on johdossa sitouduttu: laadulla on johtamisessa väliä. Laadunvarmistusjärjestelmän ytimen muodostavat prosessit, itsearviointit, palautejärjestelmä ja riskienhallinta. Koko henkilöstö osallistuu laatuystöhön osana arkista työtään.

Tutkintoon johtavan koulutuksen laadunvarmistuksella on MPKK:ssa pitkät perinteet ja palautejärjestelmä on opetuksen laatuystön selkäranka. Hyvinä käytänteitä auditointiryh-

mä piti esimerkiksi valmistuneilta ja heidän esimiehiltään kerättävää viivästettyä palautetta sekä riskienhallinnan kytkemistä prosessien laadunvarmistukseen. Kaikissa korkeakoulun toiminnoissa näkyy laatuystökalujen käyttö, toimintaa kehitetään aktiivisesti ja kehittämiskohteista keskustellaan avoimessa ilmapiirissä.

Tutkimuksen laadunvarmistus arvioitiin alkaavaksi. Suurimpana syynä tähän auditointiryhmä esitti sotatieteellisen tutkimuksen nuoruuden. Vaikka tutkimustoimintaa ohjataan vahvalla strategisella otteella, on laatuystökalujen käyttö tutkimusprojekteissa vielä horjuvaa. Tutkimustoiminnan synnyttämiseksi laatuystöjärjestelmässä pitäisi olla menetelmät, joilla sotatieteellinen tutkimus kasvaisi tulevina vuosikymmeninä tukevaan ja tuottoisaan keski-ikään.

”

Laatuystöjärjestelmässä pitäisi olla menetelmät, joilla sotatieteellinen tutkimus kasvaisi tulevina vuosikymmeninä tukevaan ja tuottoisaan keski-ikään.

Parantamisen varaakin on

Vaikka laatuystö saikin kokonaisuudessaan varsin hyvän arvion, löysi auditointiryhmä myös monia selkeitä parantamiskohteita. Suurimmat kehittämiskohteet liittyivät ryhmän mielestä tutkimukseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Vaikka korkeakoulu hoitaakin puolustusvoimien sisäiset sidosryhmät poikkeuksellisen hyvin laatuystönsä piiriin, jäävät puolustusvoimien ulkopuoliset sidosryhmät sen ulkokehälle.

Muiksi kehittämisen paikoiksi ryhmä nimesi laatuun liittyvän dokumentaation runsauden ja päällekkäisyyden, tietöjärjestelmien käytettävyyteen liittyvät ongelmat, tuloksellisuusmittariston puuttumisen, siviilien urasuunnittelun ja osaamisen kehittämisen sekä palautteen

vaikuttavuudesta kertomisen palautteen antajille. Auditointiryhmä havaitsi prosessien jalkauttamisen olevan kesken. Osasyynä tähän on mittariston puuttuminen, vaikka mittava palautejärjestelmä onkin olemassa. Tekemistä siis riittää, eikä tyytyväisyyteen voi arviointiryhmän kehuista huolimatta tuudittautua.

Seuraavalla kierroksella parhaaksi?

Nyt tehty laadunvarmistusjärjestelmän auditointi on voimassa kuusi vuotta. Suomen ainoa sotatieteellinen korkeakoulu ei voi asettaa muuta tavoitetta kuin olla lajinsa paras. Jos strategian asettamaan tavoitteeseen – edistynyt laadunvarmistusjärjestelmä – päästään, niin ei ensimmäinen sija koko yliopistokentässäkään

ole kaukana. Kaikeksi onneksi KKA:n löytämät kehittämiskohteet on tunnistettu jo ennen auditointia korkeakoulun vuoteen 2015 ulottuvassa strategiassa, joten kultamitalisija on sen onnistuneella toteuttamisella mahdollinen.

Ja onhan auditointiraporttia käyty läpi hienolla kammalla niin työhuoneiden yksityisyydessä kuin isommissa porukoissakin: raportin ääreen on kokoonnuttu miettimään keinoja, joilla kehittämiskohteet käännetään voitoiksi. Kuuden vuoden päästä MPKK:n laatutyö on jälleen KKA:n auditointiryhmän tähtäimessä. Ollaanko me silloin laatutyössä mitattuna paras yliopisto? Epävirallisesti tietenkin!

*Teksti: Tarja Hettula
Kuvat: Jarno Riipinen*

MADHOC

– tulevaisuuden johtamisjärjestelmä
rakennusten valtaamiseen

Pihaan kurvaa panssariajoneuvo, josta rakennukseen rynnii tulevaisuuden taistelijajoukko ranteissaan pienet näytöt. Taistelijoiden edetessä huoneesta toiseen näyttöihin alkaa piirtyä ennalta tuntemattoman rakennuksen pohjapiirros. Komentokeskuksen näytöistä seurataan rakennuksessa etenevien taistelijoiden liikkeitä. Jussi Timonen on tehnyt Sotatekniikan laitoksessa diplomi-insinöörin lopputyönään mallin tulevaisuuden johtamisjärjestelmästä, joka kantaa työnimeä MADHOC.

Lähtöajatuksena on, ettei rakennuksessa liikkuvan taistelijan tarvitse koskea päätelaitteeseensa.

Vaikka Timosen kehittämää MADHOC-järjestelmä ei vielä voikaan soveltaa käytäntöön, se luo mielenkiintoisen haasteen tulevaisuuden sotatekniikan kehittämiseksi. MADHOC-työnimi on lyhenne maavoimien ad hoc -järjestelmästä. Se on hyvä esimerkki sotatekniikasta, jonka kehittäminen on lähtenyt konkreettisesta käytännön tarpeesta.

- Haastattelin useita taktiikan asiantuntijoita tutkimustani varten. Keskustelujen pohjalta sain kuvan siitä, millaiselle järjestelmälle olisi erityisesti tarvetta. Aluksi suunnitelmissa oli tehdä paikkatietoa hyödyntävä järjestelmä maasto-olosuhteisiin, mutta haastatteluista kävi selväksi, että tarvetta on erityisesti sisätilojen mallintamiseen, Timonen taustoittaa.

Reaaliaikainen kuva rakennuksen tapahtumista

Kun järjestelmä kehitetään demoasteelta eteenpäin, MADHOC piirtää rakennusten pohjapiirustusta sitä mukaa, kun päätelaitteita kantavat taistelijat etenevät rakennuksessa. Taistelijoiden tutkimat huoneet värjäytyvät karttaan eri väreillä sen pohjalta, onko siellä vihollistoimintaa. Tutkimattomat huoneet piirtyvät pohjapiirroksen mustalla pohjalla ja tarkistettut turvalliset tilat värjäytyvät vihreiksi. Ne huoneet, joissa on kohdattu vihollisten toimintaa ja ase on laukaistu, värjäytyvät punaisiksi.

Kartta taistelijoiden sijainteineen päivittyä reaaliaikaisesti taistelijoiden ranteissa oleviin näyttöihin sekä komentokeskukseen. Järjestelmän lähtöajatuksena on, ettei rakennuksessa liikkuvan taistelijan tarvitse koskea päätelaitteeseensa, vaan järjestelmä päivittyy automaattisesti. Eri tasoisten sotilaiden näytöissä näkyy myös erilaiset kuvat. Esimerkiksi kärkitaistelijat saavat kuvan

vain lähiympäristöstään, kun joukkojen johtajien ja komentopaikan näyttöjen näkymät ovat laajempia.

Komentokeskus voidaan sijoittaa vaikkapa rakennuksen pihaan ajettuun panssariajoneuvoon ja keskusta voidaan pyörittää millä tahansa käytössä olevalla laitteella. Keskukseen näytöistä voidaan seurata reaaliaikaisesti taistelijoiden liikkeitä rakennuksessa ja jopa mihin suuntaa taistelijat ampuvat. Karttatietojen pohjalta komentokeskuksesta voidaan antaa taistelijoille uusia käskyjä sitä mukaa, kun rakennuksen valtaaminen etenee. Komentokeskuksesta lähtee yksi yhdistelty data eteenpäin johtopaikoille.

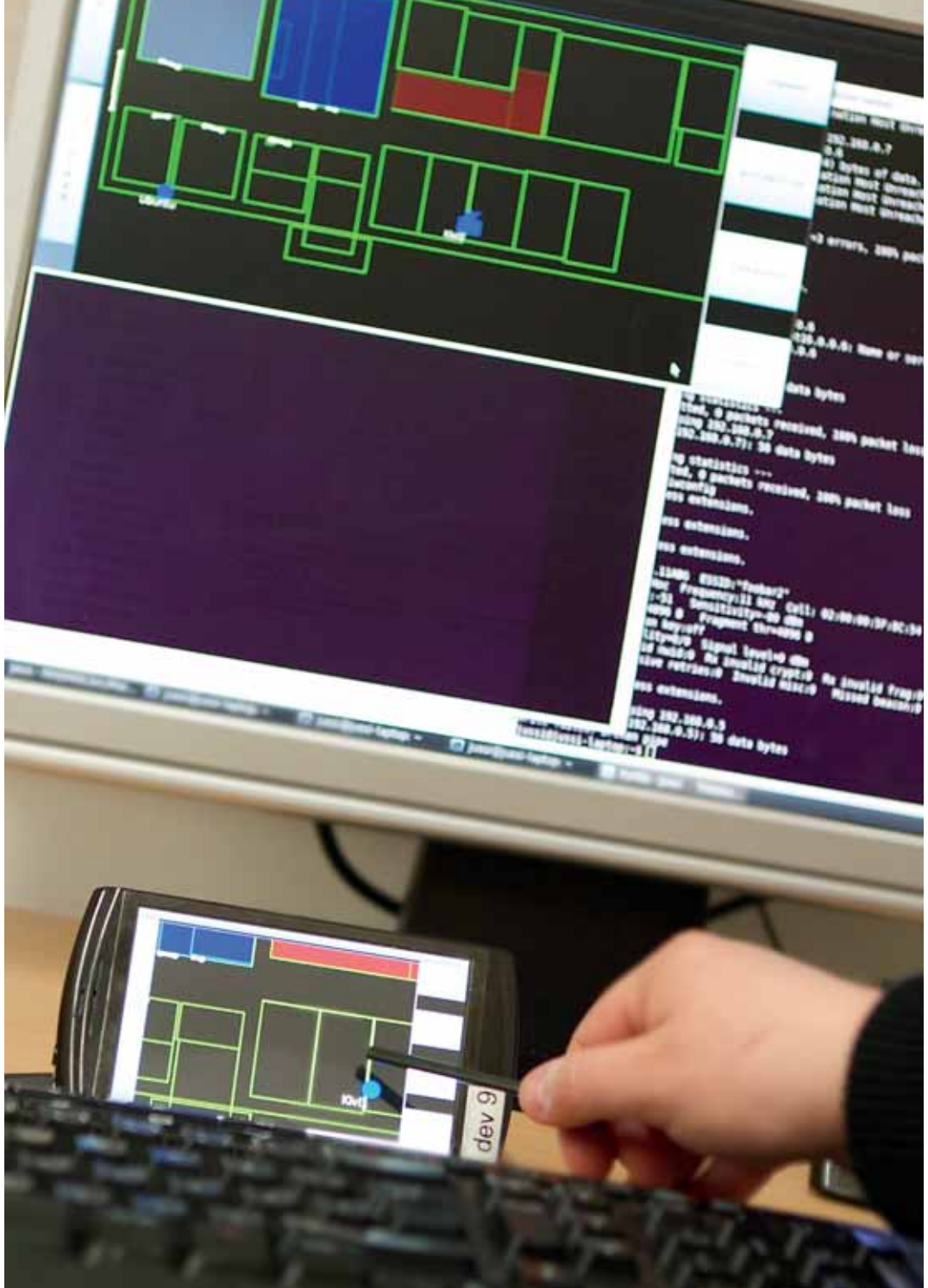
MADHOCin laitteet luovat oman verkkonsa

Keskustellessamme Timonen näyttää simulaation, jossa Sotatekniikan laitoksen pohjapiirustuksessa harhailee muutamia virtuaalitaistelijoita. Haastattelun kesken yhdestä päätelaitteesta loppuu akku ja taistelija katoaa komentokeskukseen näytöltä.

- Tämä taistelija on nyt poissa pelistä, Timonen toteaa virnistäen ja kytkee pöydällä olevan älypuhelimien näköisen päätelaitteen takaisin virtalähteeseen.

Timonen painottaakin, ettei MADHOCia voi sellaisenaan hyödyttää käytännössä. Kyseessä on vain malli järjestelmästä, joka voidaan tulevaisuudessa kehittää joukkojen avuksi. Järjestelmää voitaisiin käyttää myös poliisin ja pelastuslaitoksen tarpeisiin.

GPS-tekniikkaan ei voi kriisitilanteissa täysin luottaa. MADHOCissa laitteet luovat keskenään itsenäisen verkon, joka ei tarvitse ulkopuolista verkkoa tuekseen. Timonen tutkii työssään myös paikannuksen lisäämistä osaksi

verkkoa. Lähtöajatuksena on pataljoonan kokoinen verkko, jossa jokaisella taistelijalla olisi oma päätelaitteensa. Laitteistona on tavoitteiden mukaisesti COTS-tuotteita (commercial of the shelf) – yleisessä käytössä olevia laitteita kaupan hyllyiltä, joita sovelletaan puolustusteknologian tarpeisiin.

Timonen palauttaa työnsä Turun yliopiston Informaatioteknologian laitokselle kesän aikana. Työ on tehty Maanpuolustuskorkeakoulun Sotatekniikan laitoksella. Lopputyön jälkeenkin Timonen jatkaa Sotatekniikan laitoksella paikkatietoa hyödyntävän teknologian tutkimustyötään.

Teksti ja kuvat: Hannu Aaltonen

Strategisen hyvinvoinnin johtamisen auditoinnin tulokset

Miten elefanti syödään

– No, mitä mies, joko burnout uhkaa, tervehtii pastori henkilöstöpäällikköä tullessaan hakemaan tätä kahvitaualle.

– Ei, pikemminkin boreout, vastaa henkilöstöpäällikkö.

– Kuinka niin, mistä kenkä puristaa, mikä turhauttaa? Tai oikeastaan en ole varma, haluanko tietää.

– Muistatko sen strategisen hyvinvoinnin johtamisen auditoinnin?

– Totta kai, mikä ongelma, senhän mukaan meillä menee yhtä hyvin tai paremminkin kuin julkisella sektorilla yleensä?

– Joo, mutta meillä olisi tarkoitus kehittää toimintaamme kohti Kivitaloa. Nyt tehtiin auditointi, lisäksi joka vuosi tehdään mm. työilma-
piirikysely. Nämä tutkimukset kertovat hyvin sen hetken tilanteesta, mutta siihen se valitettavan usein jää. Näitä tuloksia ei viedä käytäntöön eikä siis tapahdu toivottua muutosta. Ihmiset turhautuvat, kun kaikenkarvaiset kyselyt luovat odotusarvon, että jotakin halutaan kehittää tai muuttaa nykyisessä toiminnassa. Pitäisi olla tarpeeksi aikaa, osaamista ja myönteistä asennetta, muuten tämä valuu hukkaan.

– No niin, hengitäpä välillä paperipussiin, ote-
taanpa asia kerrallaan, mennään kahville ja ju-
tellaan sitten, sanoo sielunhoitaja rauhallisesti.

– Tiedätkö muuten miten elefantti syödään?, ky-
säisee pappi kahvilta palattaessa.

– Täh? vastaa henkilöstöpäällikkö epäillen papin
retaleen seonneen lopullisesti.

– Elefantti syödään pala kerrallaan. Nyt täytyy
kokonaisuutta tarkastella järkevinä osina, niin
juttu ei tunnu yhdeltä isolta möykyltä, jota ei
voi hallinta.

– Totta, näinhän se on, lähdetään liikkeelle au-
ditoinnin tuloksista. Katsos tätä kuvaa, siinä
on tiivistetysti esitetty strategisen hyvinvoinnin
johtamisen indeksin (SHJI) muodostuminen eri
osa-alueiden toimintatapojen auditoinnin poh-
jalta Maanpuolustuskorkeakoulussa.

– Ensimmäiseksi täytyy selvittää, mistä nämä
luvat muodostuvat ja mitä ne tarkoittavat, sitten
voitaisiin miettiä, mitä meidän tulee tehdä asioi-
den tilan parantamiseksi, vaikkapa osa-alueittain.
Ja miksi investoinnit on nolli!? pastori sanoo tut-
kittuaan kuvaa pitkään.

– Hyvä muisti sinulla – mutta lyhyt, toteaa esi-
mies. Investointien tiedot eivät ehtineet mu-
kaan selvitykseen. Muuten olen samoilla linjoil-
la. Auditoinnin palauteraportin laatijan, FT Ossi
Auran mukaan hyvinvoinnin johtamisen osa-alueeseen kuuluu hyvinvoinnin vastuut, johtami-
sen rakenne sekä mittarit ja raportointi. Näitä
kaikkia arvioidaan parhaiden käytänteiden mu-
kaan, joita tällä osa-alueella ovat selkeä johta-
minen sekä laaja-alaiset mittarit ja raportointi
niiden kautta. Raportin mukaan ylin johto on

delegoinut asian henkilöstöhallinnolle, johtoryhmä kuulee TYHY -ryhmän raportin asiasta, linjajohto tukee periaatteessa hyvinvoinnin toimintoja ja HR vetää TYHY -ryhmää ja koordinoi kokonaisuutta

- Jaa, no mitä tämä tarkoittaa, kysyy pastori.
- Että johdon roolitus on tehty heikolla tavalla, hyvinvoinnista ei oteta vastuuta, mutta ohjausryhmän kokoonpano on kohtalaisen hyvä, ryhmässä voitaneen suunnitella asioita, mutta päätoiksi joudutaan hakemaan ylempää.
- No, mitä pitäisi sitten tehdä?
- Hyvinvoinnin eri osa-alueista on rakenteellisesti olemassa kattavat ohjausryhmät. Näiden ryhmien toimintaa olisi mahdollisuus tehostaa saamalla johtoa ohjausryhmätoimintaan vastuullisena mukaan..
- Oliko vielä jotakin, kysyy kohti ovea hivuttautuva pappi.
- Kyllä, olemme vasta puolivälissä raporttia, vastaa henkilöstöpäällikkö ja mulkaisee kelloaan vilkuilevaa alaistaan, joka on todennut virka-ajan

päättäneen jo ajat sitten.

- Organisaation strategiat ja toimintatavat hyvinvoinnin kannalta koostuvat hyvinvoinnin sisällöstä, tavoitteista ja suunnittelusta. Nämä asiat kattavat strategisen hyvinvoinnin johtamisessa mm. lähiesimiestyön työn sisältöjen, työolojen ja turvallisuuden, työkyvyn, terveellisten elämäntapojen, ilmapiirin ja yhteishengen kehittämisen sekä henkilöstön terveyden edistämisen.
- Ei, ei - ei me voida näitä pikku porukalla pohtia. Noita pitää ihan aikuisten oikeasti pohdita arvovaltaisella foorumilla, parahtaa pappi. Henkilöstöpäällikkö nyökkää hyväksyvästi.
- Mikä parasta, näitähän meillä tehdäänkin, täytyy vain tiedostaa, mitä kaikkea TYHY voidaan olla, kun makaronia laajentaa aiheen parissa, meillä on hyvin selkeästi määritelty tavoitteet em. sisällöille vähintään sanallisesti. Lisäksi näistä tulisi kertoa henkilöstölle, jotta huomattaisiin, kuinka paljon näihin asioihin panostetaan, niitä ei vain tule ajatelleeksi tässä jatkuvassa muutoksessa.

- No, siihenhän se on kirjoitettu, vastaa pastori. Mutta oletan, että esimiehiä taas vastuutetaan?
- Juu, raportissa selvitettiin esimiesten hyvinvointiroolin vakavuusastetta, nimittäin pelkkä roolin määrittäminen ei riitä, vaan toimintojen raportointi luo sille tiettyä jämäkkyyttä.
- Noinko on? Ja kukahan esimiestä tukee? kysyy pastori ja katsoo pää kallellaan.
- Panostusta tulee suunnata käytännön toteutuksen varmistamiseen. Vuorovaikutuksen toimivuus korostuu esimiestoiminnassa, sekä esimiehen että alaisen tulee olla aktiivisia tiedonvaihdossa, ajatusten luku ei onnistu työpäikällä sen paremmin kuin kotonakaan.
- Niin, moni kyllä luulee olevansa ajatustenlukuja, toteaa pappi tuijotellen hajamielisenä ikkunasta ulos. No, otetaan huomioon syksyn esimies- ja vuorovaikutusvalmennuksessa.

- Mutta, miten henkilöstöyksikkö muuten edistää hyvinvointia, pitääkö meidän katsoa tässä asiassa peliin, kysyy pastori vakavana.
- Osuma ja upposi. Se, mitä meidän pitäisi tehdä hyvinvoinnin eteen strategisella tasolla, ovat kehityskeskustelut, jatko- ja täydennyskoulutus, työn määrän johtaminen, johdon ja esimiesten hyvinvointiosaamisen kehittäminen sekä ikäjohtaminen. Kehityskeskustelut ovat hyvällä mallilla, mutta esimerkiksi johdon ja esimiesten hy-

vinvointiosaamisen kehittäminen sai heikon arvioinnin.

- Siis syksyn valmennuksen agendalle, huokaa valmentajaksi muuttunut pappi.

- Käsitellään vielä hyvinvoinnin tukiprosessit, niin jatketaan huomenna, tuumaa henkilöstöpäällikkö. Työterveyshuollon tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannan arvioinnissa korostuu selkeät numeeriset tavoitteet.

Toimintatavoille tyypillistä on raportoinnin reaktiivisuus, eli tieto on valitettavasti käytettävissä liian myöhäisessä vaiheessa, muuten saimme työterveyshuollosta kokonaisuudessaan keskita-soa paremmat pisteet.

Työpaikkaliikunnan tulosten mukaan liikkumisen mahdollisuuksien luominen on huipussaan, mutta aktiivisuus voisi olla korkeammalla tasolla. Terveystiedon luontonsa avulla on puutteita kun taas henkilöstöruokailu sen sijaan

keräsi hyvän tason pisteet. Kulttuuri- ja virkistyspalvelujen tuottamisesta saimme täydet pisteet.

- Tässä muuten viimeinen lasku pikkujouluista, toteaa pappi väliin.

-Viimeisenä osa-alueena arvioitiin sisäisestä viestintää sekä välineiden että niiden tavoitettavuuden suhteen. Kokonaisarvio oli hyvä, päättää henkilöstöpäällikkö.

- Olihan tässä nyt sitten kaikki? kysyy pastori hetken hiljaisuuden jälkeen.

- Kyllä, ja nyt pitäisi se elefantti paloitella, mistä aletaan, vastaa henkilöstöpäällikkö.

- Esimiehiin oli ladattu aika paljon odotuksia, joten olisiko järkevää aloittaa esimerkiksi työohjauksella. Voisimme valita pari kolme esimiestä osallistumaan ohjaukseen, jonka tarkoituksena olisi tukea esimiestä johtamistoiminnassa yleensäkin sekä samalla kerätä hyviä käytänteitä jaettavaksi kaikille esimiestehtävissä toimiville.

- Jo vain se sopii. Valitaan sellaisia esimiehiä, joilla on alaisina sekä sotilaita että siviilejä, niin saadaan monipuolisempi näkökulma aiheeseen.

- Tiedän ainakin yhden sopivan, mutta mitähän muuta voisimme TÄNÄÄN tehdä ihmisten hyväksi? kysyy pappi yrittäen samalla epäonnistuneesti saada lempeää ilmettä kasvoilleen.

- Mietitään, miten jatkamme yhteistyötä Excen-tan kanssa, mutta ei laiteta sitä vielä tähän, jotta ei tule ähkyä, elefantti on iso olento. Jotenkin sen tulisi kuitenkin liittyä koskemaan koko henkilöstöä, jotta vihdoinkin kaikki pääsisivät mukaan tulevaisuuden suunnitteluun ja osallistumaan menestystarinamme luomiseen.

Teksti: henkilöstöpäällikkö Hannu Ahtinen ja sotilaspastori Janne Aalto

Kuvat: Hannu Aaltonen

Case Maanpuolustuskorkeakoulu:

Matkalla sertifiointiin

ISO27001-mallin mukainen tietoriskien hallinta
on mahdollista nivoa osaksi organisaation
jokapäiväistä toimintaa.

Mitä?

Maanpuolustuskorkeakoulun kehittämissyksikkö oli mukana kehittämässä MPKK:lle ISO27001-standardin mukaista tietoturvan hallintajärjestelmää. Projekti käynnistyi vuonna 2007. Järjestelmä esiauditoitiin joulukuussa 2010 Inspectan toimesta ja se on tarkoitus sertifioida kevään 2011 aikana. Sertifioitu järjestelmä tarkastetaan vuosittain uudestaan.

Miksi?

MPKK:n strategiaan on kirjattu laatujärjestelmän saattaminen edistyneelle tasolle ja osaksi korkeakoulun jokapäiväistä toimintaa. MPKK:lle rakennettiin samanaikaisesti yleinen laatujärjestelmä, jonka Korkeakoulujen arviointineuvosto tarkasti viime syksynä. Tietoturvan hallintajärjestelmä toteutettiin samanaikaisesti yleisen laatujärjestelmän kanssa, jotta tietoturva saatiin integroitua tiiviisti korkeakoulun toimintaan.

Tietoturvariskit kuriin

MPKK pyrkii riskienhallinnalla hoitamaan ja ennaltaehkäisemään riskit, jotka voivat vaikeuttaa koulun toimintaa tai uhata turvallisuutta. Korkeakoulun laajassa organisaatiossa on tunnistettu satoja erilaisia riskejä, jotka on kiteytetty suojattavien kohteiden luetteloksi. Tietoturvariskit ovat muiden riskien joukossa hallintajärjestelmässä, josta riskienhallintatyöryhmä erottaa ne omaksi kokonaisuudekseen.

Vuonna 2007 MPKK:lle tehtiin nykytilan kartoitus, jonka pohjalta laadittiin suunnitelma rakentaa tietoturvan hallintajärjestelmä. Järjestelmän rakentamisprojektissa muun muassa luotiin riskienhallintamalli ja suunniteltiin tietoturvakoulutukset. Tietoturvan hallintajärjestelmä pyrittiin sisällyttämään mahdollisimman tiiviisti jo olemassa oleviin korkeakoulun prosesseihin. Kaikki tehtävät tehtiin tiiviissä yhteistyössä tietohallinto- ja turvallisuuspäällikön kanssa. Se oli edellytys viedä laaja tietoturvaprojekti menestyksekkäästi läpi.

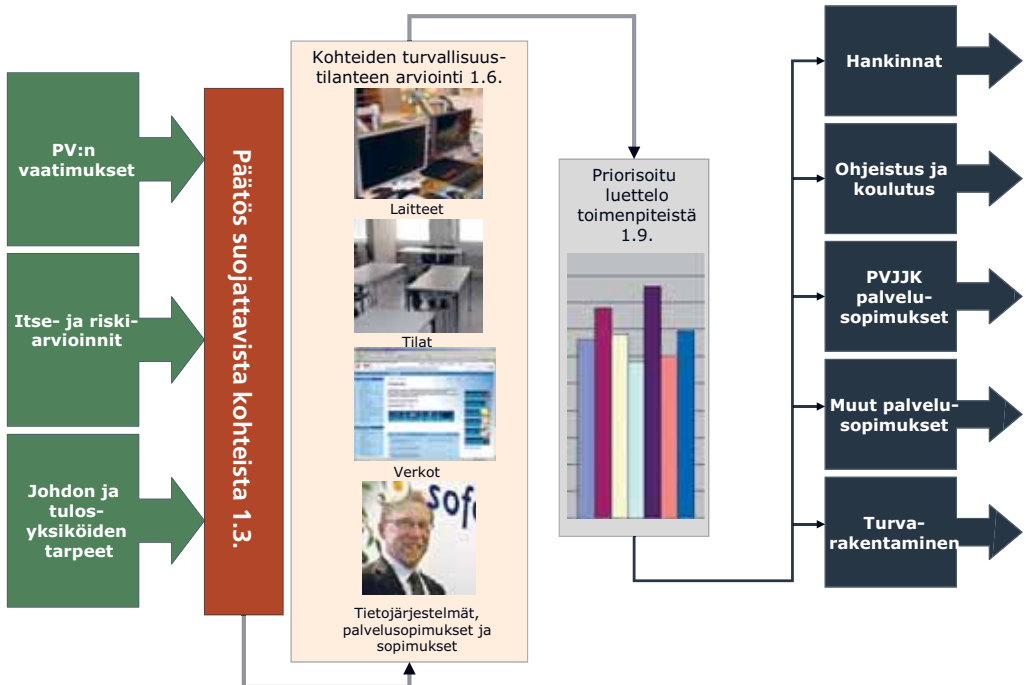

Kokemuksia projektiryhmältä

- Tavoitteena oli välttää muiden hallintojärjestelmien kanssa rinnakkaista järjestelmää, joka jäisi helposti vain kuolleeksi kirjaimeksi. Siksi tietoturvasuuden hallintaa pyrittiin integroimaan tiiviisti korkeakoulun toimintaan.
- Uutta dokumentaatiota tuotettiin vain äärimmäisessä hädässä. Hankkeessa muokattiin useita kymmeniä dokumentteja, mutta kokonaan uusia dokumentteja kirjoitettiin vain kourallinen.
- Uusi laadunhallintajärjestelmä ei voi olla sofistikoituneempi kuin organisaatio, jota sillä hallitaan. Keskeistä onkin tarkastella miten valmis organisaatio on laadunhallinnalle – mille tasolle esimerkiksi laadun itsearviointijärjestelmät, mittaaminen ja palautejärjestelmä yltyvät. Mitä kypsempi organisaatio on laatuajärjestelmän osatekijöiden osalta, sitä helpompi se on rakentaa osaksi olemassa olevia rakenteita.
- On oltava riittävä syy – momentum – joka tarjoaa tietoturva-ammattilaisille mahdollisuuden saada laitos toteuttamaan tällainen iso ja kaikkialle ulottuva projekti. Maanpuolustuskorkeakoululle momentumin tarjosi tänä syksynä valmistunut ja tarkastettu laatuajärjestelmähankke.
- Tästä päivästä viidessä vuodessa järjestelmä on kypsynyt niin, että arvioinnista on tullut osa jokapäiväistä toimintaa.

Teksti: Jyri-Petteri Aro

Kuvat: Jarno Riipinen

Viestikoulun opetuksen arviointi jalostui kehittämis- suunnitelmaksi

*Viestikoulun opetus arvioitiin lokakuussa 2010 osana
Maanpuolustuskorkeakoulun sisäistä auditointia.
PAT-koulujen osalta aluksi käytettiin termiä auditointi,
joka muutettiin laadun arvioinniksi.
Kyseessä oli lähinnä opetuksen menetelmien
arviointi eikä niinkään opetuksen laadun auditointi.*

Viestikoululla oli alusta lähtien hyvin positiivinen suhtautuminen arviointiin. Se nähtiin mahdollisuudeksi saada ulkopuolista palautetta omasta opetuksestamme ja toimintamalleistamme sekä ajatuksia kehittämistarpeesta. Arviointiin valmistauduttiin huolella ja se kannatti. Arvioinnista saatiin erinomainen tilannekuva ja palaute kehittämistarpeista.

Valmistautuminen ja arviointi

Valmistautuminen aloitettiin MPKK:n järjestämällä erinomaisella auditointikoulutuksella. Sen jälkeen Viestikoululla laadittiin muistio ja suunnitelma laadun arviointiin valmistautumisesta sekä arvioinnin toteutuksesta. Muistiolla jaettiin tietoa arvioinnista eri osastoille sekä autettiin henkilöstöä orientoitumaan tulevaan tapahtumaan. Suunnitelma ohjasi koulun sisäistä valmistautumista arviointiin.

Itsearviointin tuloksena laadittiin suunnitelma asioista, jotka tulee laittaa kuntoon ennen varsinaista arviointia. Kaksi kuukautta ennen varsinaista arviointia tehtiin vielä toinen itsearviointikierros. Tämän arvioinnin pohjalta laadittiin raportti, joka toimitettiin Maanpuolustuskorkeakoulun arviointiryhmälle.

Osallistuimme myös Tykistökoulun arviointiin. Se oli erinomainen mahdollisuus nähdä miten toisella aselajikoululla toteutetaan koulutus. Tällaista aselajikoulujen välistä tarkastelua ei juuri ole aikaisemmin ollut, vaikka se olisi todella hyödyllistä.

Tutkinto-opetus arviointiin 12. - 14.10.2010. Arviointiryhmään kuului MPKK:n edustajien lisäksi edustajat Tykistökoululta ja Maavoimien esikunnasta.

Arvioinnissa perehdyttiin aluksi Viestikoulun asiakirjoihin ja itsearviointiraporttiin. Tämän jälkeen haastateltiin henkilöstöä koulun johtajasta ja opettajista aina kurssilaisiin saakka. Lopuksi Viestikoululle annettiin palaute. Arvioinnin aikana vallitsi hyvä ilmapiiri ja keskustelut olivat välittömiä.

Poimintoja tuloksista

”Viestikoulun opetuksen laatu on käytetyn kriteeristön perusteella pääosin tasolla 3 (hyvä laatu ja tulos). Arviointiryhmän tekemän arvion mukaan Viestikoulun erityiset vahvuudet (taso 4: huippulaatu ja erinomainen tulos) saavutettiin seuraavilla osa-alueilla:

- Koulutuksen suunnitelmat ja opetussuunnitelmatyö

- Oppimistavoitteet ja ydinaines
- Työelämäyhteydet
- Oppimisen arviointikriteerit ja -menetelmät
- Opetuksen palautejärjestelmä
- Opetukseen osallistuvat ulkopuoliset tahot.”

”Viestikoulun koko henkilöstö johdosta opettajiin on sitoutunut opetuksen laadun kehittämiseen ja kaikilla tasoilla ymmärretään opetuksen laadun merkitys. Opetuksen laatuun ja sen kehittämiseen liittyvät keskeiset työkalut ja prosessit ovat pääosin kunnossa.”

”Arviointiryhmän mukaan Viestikoulun keskeisimmät kehittämiskohteet liittyvät opetusmenetelmien kehittämiseen ja opintojen ohjaukseen. Osa kehittämistoimenpiteistä oli tunnistettu Viestikoulun itsearvioinnissa. Erityisesti kehitettävää (taso 1: välttävä tulos ja laatu) ei ollut.”

Viestikoululla oltiin tyytyväisiä saatuun palautteeseen. Osa kohteista oli arvioitu palautteessa paremmalle tasolle kuin omassa itsearvioinnissa oli tehty. Toisaalta palautteessa tuli esille sellaisia kehittämiskohteita ja -mahdollisuuksia, joita ei oltu edes osattu itse ajatella. Näin ollen palaute oli juuri sitä, mitä toivottiin eli ulkopuolisen

näkemyksen nykytilasta sekä ajatuksia kehittämistarpeista.

Saadun palautteen perusteella laadittiin kehittämissuunnitelma, joka konkretisoitui vuoden 2011 toimintakäsytössä selkeiksi tehtäviksi ja määräajoin.

Kehitettävää arvioinnissa

- 1) Arviointiryhmän ydin olisi sama kaikissa arvioitavissa kouluissa, jolloin vertailu eri koulujen välillä pysyisi tasalaatuisempaan.
- 2) Opetuksen arvioinnit toteutettiin nyt liikaa alhaalta ylöspäin. Koettiin tärkeänä, että puolustushaarakoulu ja MPKK olisi arvioitu ennen aselajikouluja.
- 3) Arviointikriteeristöä tulisi jalostaa enemmän puolustusvoimiin sopivammaksi
- 4) Tasovaatimuksen asettaminen arvioinnille (olisi väline myös resurssien saantiin).
- 5) Aselajikoulujen koulutus tulisi nähdä kokonaisuutena eli akateemisten ja ammatillisten opintojen erottelu on hyvin keinotekoista.

Teksti: Mano-Mikael Jokelainen

Kuvat: Viestikoulu

Muuttuvat puolustustusvoimat – muuttumaton sotiluus?

Väitetään, että sotiluus on yhteiskunnallisissa kahleissaan. Sellainen sotilas kuin on yhteiskuntakin. Siksi keskustelut yhteiskuntamme postmodernista olemuksesta ovat keskeisiä kaikille sotilaille ja muillekin turvallisuusviranomaisille. Rapautuuko sotilaan identiteetti, kun elämme postmodernia aikaa?

Kuluvana vuonna Suomen sotatieteellisen seuran vuositeema on ”Muuttuvat puolustusvoimat – haasteita ja mahdollisuuksia”. Tässä hengessä pohdin muuttuuko sotiluus ja keitä koulutammekaan tässä korkeakoulussa.

Postmoderni, jälkimoderni vai moderni yhteiskunta?

Otsikolla viitataan muutaman vuosikymmenen käynnissä olleeseen sosiologiseen keskusteluun yhteiskuntamme nykyisestä ”kehitysvaiheesta”. En nyt mene syvemmälle siihen keskusteluun olemmeko koskaan edes olleet moderneja (Latour 1991), jos kyllä, niin olemmeko silti jälkimodernissa (latemodern) ellei peräti jälkitraditionaalisessa yhteiskunnassa (Giddens 1994; Hautamäki ja Sitra 2001).

Charles Moskos väittää läntisten teollisuusmaiden asevoimien olevan siirtymässä modernista kohti postmodernia vaihetta (ks. Moskos 2000). Väite haastetaan painokkaasti samaisessa julkaisussa (Moskos, Williams & Segal): kaikkien maiden asevoimat eivät ole siirtyneet eivätkä ole siirtymässä ”postmoderniin vaiheeseen” esimerkiksi purkamalla yleisen asevelvollisuuden rakenteitaan (Gal & Cohen 2000).

Nykyisiä puolustusvoimien tehtäviä pitäisi muuttaa, rajautuen yksinomaan nykyiseen kolmanteen tehtävään, jos pyrkisimme olemaan moskoslaisesti puhtasoppisia postmodernisteja. Entä jos ”ajan henki” muuttuu ja yhteiskuntamme sen mukana – miten meidän käy ja olemmeko vääjäämättömästi postmodernisoitumassa?

KADETTIUPS...
1920-2...

JOSPEL:n MATRIKKELI
SÄILYTETÄÄN
KAHVISSA

kasvatus 5•2010

Aika näyttää aktivoituuko upseeristo esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaaleissa vaalikonevaikuttamiseen.

Mikä minä olen kun olen sotilas? Olet turvallisuusviranomainen ja ihminen

Esimerkiksi taiteen ja vapaan harrastustoiminnan piirissä postmodernit aallot voivat aivan hyvin pyyhkiä asenneilmastomme yli. Otan esille kuitenkin yhden postmodernin ilmentymän, mistä olen ajassamme huolestunut – identiteettimme rapautumisen (Côté & Levin 2002). Kun oppijaltamme kysytään ”mikä sinä olet” tai ”määrittele itsesi”, saamme hyvin erilaisia tulkintoja.

Aiemmalla modernilla aikakaudella Maanpuolustuskorkeakoulussa koulutettiin ja kasvatettiin vain sotilaita, nyt yhä enemmän siviilejä. Heidän identiteettiään emme rakenna sotilaaksi, vaan miksi? Ehkäpä turvallisuusalan toimijaksi.

Millaisia arvoja heille välitämme? Ensimmäisenä itseisarvona arvatenkin sen, että sotilaan tehtävä on tappaa tai tulla tapetuksi ja että sotilas valmistautuu sotaan ja tappamaan ihmisiä ja tuhoamaan välineistöä. Vaihtoehtoisesti voimme tulkita tappamisen ja tuhoamisen välinearvona. Välineenä mihin – ainaiseen eri uskontokuntien väliseen sotaan, vaiko joidenkin turvallisuuden takaamiseen?

Lienee paikallaan pohtia, missä tulevaisuudessa koulutetaan ne strategisen tason turvallisuusviranomaiset, joiden myötävaikutuksella demokraattisesti valittu poliittinen johtomme tekee kansallisia kokonaisturvallisuuspäätöksiä. Millaisin viitekehyksin näitä turvallisuushaasteita ja niiden varalta kehitettäviä keinoja rakennetaan tänä ”postmodernina aikana”, jolloin Maanpuolustuskorkeakoulu on ollut itse ja virallisesti jättämässä

turvallisuustutkimuksen aloitetta Suomen Akatemialle?

Sotilas tieteeistyy ja politisoituu?

Moskoslaisen postmodernisoitumisväitteen mukaan ajassamme ”sotilasakateemiset” (soldier-scholars) ja ”sotilaspoliitikot” (soldiers-statemans) ovat vahvistamassa asemiaan suhteessa klassiseen sotilastyyppiin. Puolustusvoimien osalta ilmiön etenemistä voi havainnoida tohtoriupseerien organisaatioomme sijoittumisen kautta. Tämän mahdollisen ilmiön tulevaisuuteen vaikuttaa korkeakoulullisen instituutiomme jatkokehitys, jossa myös opiskelija-aineksella on vuonna 2001 konkretisoituneiden strategisten ratkaisujen jälkeen aiempaakin vaikuttavampi merkityksensä.

Sotilaiden rinnalla myös muut turvallisuusviranomaiset jatkavat avointa politisoitumistaan, kuten eduskuntavaalikamppailun tiimellyksessä saimme havaita (ks. www.turvallisuudenvaalikone.fi). Toisaalta sotilaiden odotetaan edelleen ymmärtävän, että heidän edustamansa instituutio ei voi olla miltään osin tunnustuspohjainen yhteisö – ei poliittisesti eikä uskonnollisesti. Onko tämäkin perusasia muuttumassa postmodernissa puolustusvoimissamme?

Historiallisten ja osin yhteiskunnallisten kehityskulkujen analyttinen ja tiedehenkinen tarkastelu lienee siis edelleen paikallaan. Huomaamme miten puolustusvoimienkin upseeristo on piilopolitisoitunut ensin kunnallisvaalien ja nyttemmin eduskuntavaalien ehdokasasettelujen myötä. Etenkin verraten korkeassa virka-asemassa olevien upseerien uutisoidaan jäsenkyselyiden perusteella ole-

van NATO-myönteisiä jättäen lukijan miettimään heidän puoluekantaansa. Aika näyttää aktivoituuko upseeristokin esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaaleissa vaalikonevaikuttamiseen, ja ollaanko alkavalla hallituskaudella upseereita ja poliiseja tässä mielessä tasa-arvoistamassa osana postmodernisoitumistamme.

Sotilas kahleissa?

Sotataloudellinen kompleksi tuntuu puhututtavan upseereita, eikä syyttä. Sotilasteknologia kallistuu nopeammin ja erilaisella logiikalla kuin siviiliteknologia. On tärkeää pyrkiä hahmottamaan millaisten taloudellisten intressien myötävaikuttamana ”sota- ja jälleenrakennuskuumetta” ylläpidetään. On valitettavaa, jos vaihtoarvo korostuu käyttöarvon kustannuksella – jos rahan tekeminen ylipainottuu hyvälle elämälle merkityksellisempien tekijöiden kustannuksella.

Kuten monissa muissakin Euroopan maissa, Suomessa sotilas- ja siviilikulttuureita vertaileiden koulutustutkimuksien perusteella ”pintatilanne” kielii etenkin sotilaiden maallistumisesta (esim. Haltiner & Weibull 2007). Toisaalta ”syvätilanne” on myös merkityksellinen. Keskeinen kysymys on miten sotilaat ja kansalaisemme suhtautuvat muiden uskontokuntien edustajiin ja ”Toisiin” (ks. Kangas 2010).

Tulisiko sotilaista kasvattaa ”poliittisesti idiootteja” ja uskonnollisesti ahdasmielisiä. Poliittisesti idiootilla tarkoitan antiikin hellenistisen perinteen mukaisesti vain yksityisesti elävää kansalaista, joka ei osallistu yhteisönsä demokraattiseen toimintaan (Schnack 2003). Tätä taustaa vasten pitäisin perusteltuna nä-

kökulmaa, jossa ammattisotilaiden tulkitaan jatkossakin olevan eräänlaisia kansalaissoitilaita – toimijoita kansalaisuutensa oikeudet ja velvollisuudet tiedostaen ja sen mukaan toimien.

Teksti: professori Juha Mäkinen

Kuva: Hannu Aaltonen

Professorit arvioivat JOSPEL:n tutkimuksen

Tehtävämme Maanpuolustuskorkeakoulun Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen tutkimuksen ulkopuolisina arvioitsijoina oli hyvin mielenkiintoinen ja haastava. Maanpuolustuskorkeakoulun asema korkeakouluna, jolla on muista suomalaisista korkeakouluista poikkeava ja ainutlaatuinen tehtävä, oli arvioitsijoille samanaikaisesti sekä haaste että inspiraation lähde.

Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaympäristön ainutlaatuisuus tuli esiin jo ennakkomateriaaliin tutustumisen yhteydessä. Etukäteen toimitettu materiaali sisälsi MPKK:n toimintakäsikirjan, muut tutkimusta ohjaavat asiakirjat, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen (JOSPEL) tutkimusta ohjaavat asiakirjat, sekä laitoksen julkaisu-uutelon. Tämän lisäksi käytössämme oli kokoelma laitoksen julkaisuja. Perehtyminen vaati arvioitsijoilta paljon aikaa ja keskinäistä vuorovaikutusta. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna oli erinomaisen hyvä, että arvioitsijoita oli kaksi.

Maanpuolustuskorkeakoulun kontekstin ainutlaatuisuudesta huolimatta arvioinnin kohteena olevat asiat ovat jokaisen suomalaisen korkeakoulun arkipäivää ja siten hyvinkin tuttuja asioita myös arvioitsijoille. Maanpuolustuskorkeakoululla on samat paineet kuin muillakin korkeakouluilla.

Tutkimuksen painottaminen ja lisääntyvä kansainvälistyminen edellyttävät vahvaa tutkimuso-

rientaatiota koko henkilöstöltä. Enää ei riitä, että professorit tutkivat ja muut opettavat. JOSPEL:lla tämä akateemisen maailman nykypäivän vaade on ymmärretty erinomaisen hyvin, sillä tutkimus kuuluu jo nyt kaikkien laitoksella työskentelevien professoreiden, opettajien ja tutkijoiden tehtäviin.

Vertaisarvioidut artikkelit vähäisiä - erinomaiset tiedeelliset mahdollisuudet

Jokaisen korkeakoulun on nykyään tehtävä suunnilleen samoja asioita, mutta etsittävä oma tiensä niiden toteuttamiseen. JOSPEL:lla tehdään mielenkiintoista, akateemisen tutkimuksen uusimpia keskusteluja seuraavaa tutkimusta sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Vaikka laitoksen julkaisut kansainvälisissä, vertaisarvioidussa lehdissä ovat vielä toistaiseksi melko vähäiset, näemme että laitoksella on erinomaisen hyvät mahdollisuudet tehdä Maanpuolustuskorkeakoulua maailmalla tunnetuksi kasvavan kansainvälisen julkaisu-toiminnan myötä.

Arviointiin liittyvät suulliset esitykset ja keskustelut pidettiin 15.2.2011 klo 11 - 17 Santahaminassa. Paikalla olivat MPKK:n sekä JOSPEL:n tutkimuksesta vastaavat avainhenkilöt. Seminaaripäivä oli kaiken kaikkiaan erittäin antoisa. Saimme kuulla useita alustuksia ennakkoon toivomistamme aiheista. Paikalla olleet henkilöt vastasivat arvioitsijoiden kysymyksiin avoimesti ja parhaan tietonsa mukaan.

Päivä meni nopeasti ja tuntui siltä, että keskustelulle olisi voinut varata enemmän aikaa. Jäimme myös hieman kaipaamaan tohtoriopiskelijoiden puheenvuoroja. Tulevia arviointeja ajatellen näkisimmekin tärkeäksi ottaa keskusteluihin mukaan myös tohtoriopiskelijoita opintojen eri vaiheista.

Arvioinnin käytännön järjestelyt oli hoidettu erinomaisesti. Kokonaisuudessaan arviointiprosessi jää mieliimme mielenkiintoisena ja mieleenpainuvana kokemuksena.

Teksti: Päivi Eriksson, professori, Itä-Suomen yliopisto ja Susan Meriläinen, professori, Lapin yliopisto

Tällä palstalla haastatellaan entisiä sotakoulujen johtajia ja opettajia. Esittelemme eri aikakausien upseerikasvatuksen ja -koulutuksen painotuksia ja tuomme esiin kokemuksia virkauran varrelta. Maanpuolustuskorkeakoulun Perinneyhdistys haluaa tällä tavoin osoittaa arvostusta aiempien opettajapolvien työlle.

Eversti Juhani Haapala (s.1940) on rannikkotykkistöpseeri. Hän on toiminut opettajana sekä Tykkistökoulussa ja Rannikkotykkistökoulussa että Sotakorkeakoulussa. Puolustusvoimien ja oman aselajinsa kehittämiseen hän on vaikuttanut Pääesikunassa osastoesiupseerina operatiivisella osastolla sekä rannikkotykkistötoimiston päällikkönä.

Joukko-osaston komentajan tehtävässä hän on palvellut sekä Vaasassa että Turussa: Vaasan Rannikkopatteriston komentajana 1985–1988 ja Turun Rannikkorykmentin komentajana 1992–1996. Maanpuolustuskorkeakoulun hallintojohtajana Juhani Haapala palveli 1996–1998. Reserviin siirtymisensä jälkeen hän oli perustamassa MPKK:n perinneyhdistystä toimien yhdistyksen puheenjohtajana sen perustamisesta alkaen vuodesta 2000 aina vuoteen 2008.

Näin se alkoi

Meitä oli Rauman lyseon ylioppilasluokalla 22 poikaa, joista seitsemän lähti upseerin uralle. Se lienee ollut pienoinen katastrofi kaupungille ja opettajille, mutta sen taustalla oli kyllä kodissa ja koulussa saatu isänmaallinen kasvatusta. RUK:ssa tein lopullisen päätökseni upseerin urasta: tunsin, että tämä on hyvä juttu, tähän minä lähdän. Suorittuani varusmiespalveluni kenttätykistössä Niinisolassa, hakeuduin va-palvelukseen rannikkotykistöön Uudenkaupungin Janhualle ja Rauman edustalla olevalle Kuuskajaskarin linnakkeelle.

Ensimmäinen palveluspaikkani oli Isosaaren linnakkeella aliupseerikurssin kouluttajana. Se oli nuorelle upseerille hyvä paikka aloittaa työt. Siellä tehtiin hommia kädet rasvassa ja nuoresta upseerista hioutui pahimmat särvät. Runsaan vuoden jälkeen siirryin Santahaminaan kadettien kranaatinheitinkouluttajaksi Tykistökouluun ja sen jälkeen Suomenlinnaan reserviupseerikurssin linjanjohtajaksi. Ru-oppilaiden kanssa työskenteleminen oli hienoa aikaa. Oppilaskunnan kuraattorina sain kokea miten tuolloin vaikuttanut yhteiskunnallinen radikalisoituminen yritti ulottaa vaikutuksensa myös oppilaskunnan toimintaan. Siinä turbulenssissa nuoren upseerin vakaumus vain vahvistui.

Palvelu vastaperustetussa Rannikkotykistökoulussa (1971) oli uraa uurtavaa aikaa. Myös rukurssi siirtyi Suomenlinnasta Santahaminaan. Pitkien neuvottelujen jälkeen

saimme luvan perustaa oppilaiden käyttöön Ru-klubin, vapaa-ajan tilan varusmiehille ja oppilaskunnalle. Se kalustettiin viihtyisästi pääosin lahjoitusvaroin. Koulutus- ja komentotoimiston päällikkönä ollessani koululle rakennettiin 1970-luvun alussa koulutushalli, johon teimme todennäköisesti puolustusvoimien ensimmäisen täysimittaisen koulutussimulaattorin. Edistyksellisessä koulutusympäristössä kyettiin harjoittelemaan rannikkotykistön tulenkäyttöä, tulenjohtamista ja ampumatoimintaa mukaan lukien valaisua ja pimeäämmunnat.

Ye-upseerin tehtävissä

Sotakorkeakouluopintojeni päätyttyä palvelin vuoden Isosaaren linnakkeen päällikkönä, ennen kuin siirryin Sotakorkeakouluun rannikkopuolustuksen opettajaksi. SKK oli nuorelle opettajalle todellinen ”lukkarinkoulu”. Se kehitti itsenäistä ajattelua, asioihin paneutumista ja kokonaisuuk-sien hallintaa. Silloisista oppilaista löytyi myöhemmin mm. puolustusvoimien komentaja ja rajavartiolaitoksen päällikkö, meriupseereita molemmat.

Seuraava ”korkeakouluni” löytyi Pääesikunnan operatiiviselta osastolta. Vastuullani oli mm. uuden 130 TK tornikanuunajärjestelmän ja rannikon valvontajärjestelmän operatiivisen käyttöönoton valmistelu. Toimin myös osaston PTS-upseerina (pitkän tähtäyksen suunnittelu).

Sain perehtyä koko puolustusjärjestelmän kehittämiseen alkaen puolustuspoliittisesta päätöksenteosta, materiaalihankinnoista ja rahoituksesta aina joukkojen operatiiviseen käyttöön asti. Tämä oli opettavaisuudessaan sellainen tie, jonka jokaisen nuoren ye-upseerin pitäisi käydä.

PE:n rannikkotykistötoimiston päälliköksi tulin vuonna 1988,

oltuani kolme vuotta komentajana Vaasassa. Silloin elettiin aselajin kiivasta kehittämisen aikaa. Aselajin tarkastajan johdolla ryhdyimme aktiivisesti toteuttamaan kehityssuunnitelmia. Vastustajia kyllä löytyi, olihan kyse rahasta. Kykenimme kehittämään meritorjuntaohjussjärjestelmän, ammunnan laskentajärjestelmän, luomaan edellytykset merimaalikranaattien hankinnalle, uusimaan merivalvontajärjestelmää, toteuttamaan rannikkotykistön alusprojektin yhdessä merivoimien kanssa sekä viemään läpi monia johtamiskykyä ja taistelukestävyyttä lisääviä hankkeita. Lyhyesti sanottuna kykenimme luomaan pienin kustannuksin torjuntakykyisen rannikkopuolustuksen osaksi alueellista puolustustamme.

Joukko-osaston komentajana

Vaasa oli opettavainen paikka komentajatehtävään. Keskityin työssäni varuskunnan kehittämiseen, hyvien yhteiskuntasuhteiden luomiseen, koulutukseen ja henkilöstön motivaation ja hyvinvoinnin edistämiseen. Vaasan Rannikkopatteristo oli hyvä joukko, merkinä rannikkotykistön kilpailuammuntojen voitot ja erinomaiset sijoitukset tykistön kilpailuammunnoissa Rovajärvellä. Yhteiskuntasuhteiden hoito oli uutta, mutta kannustavaa. Maanomistajien kanssa neuvotellen päästiin hyvään tulokseen ja kykenimme luomaan joukolle hyvät ampumarata- ja lähiharjoitusalueet. Vaasan vaihe

oli hienoa aikaa, vaikka oli tietysti raskasta asua perheestä erillään.

Turun Rannikkorykmentin komentajan tehtävä oli upea. Kiersin paljon Saaristomerellä hajallaan olevia joukkoja. Tavoitteenani oli yhtenäistää koulutusta ja kannustaa ja tukea henkilöstöä heidän työssään. Oman värinsä komentajan tehtävälle antoi silloinen vastuu Ahvenanmaan puolustuksesta. Siinä työssä oli tukena sotilasläänin komenta-

ja. Saaristomerellä aloitettiin tuolloin mittava merellisten toimijoiden yhteistoimintahanke (METO). Sen puitteissa pystyttiin toteuttamaan mm. osa eteläisen Saaristomeren sähköistämisestä sekä merenkulun turvaamisen hankkeen (VTS) yhteydessä puolustusvoimien operatiiviset tavoitteet.

Dramaattisin vaihe rykmentin komentajana oli Estonia-katastrofi. Utön linnakkeella hoidettiin onnettomuuden jälkeisenä päivänä yli 150 hukkuneen ruumiit. Onnekkaimpia olivat ne noin 30 pelastunutta, jotka onnettomuusasamuna tuotiin saareen. Rykmentti oli vain virka-avun antaja, mutta sen rooli muodostui keskeiseksi, kun Utöstä tuli pääevakuointisuunta. Helikopteritoiminta oli niin vilkasta, että sinne järjestettiin jopa oma lennonjohto.

Tiedotusvälineiden toiminta oli alussa lähes hallitsematonta. Kuvaavaa on, että saareen pölähti yllättäen 23 kansainvälistä toimittajaa ruotsalaisen sotilashelikopterin tuomina. Jokainen vaati haastattelua milloin milläkin kielellä. Rykmentti sai paljon kiitosta toiminnastaan. Vaikea tehtävä hoidettiin tyylikkäästi. Täytyy vain todeta, että sotilasorganisaatiolla on kyky ja valmius toimia yllättävissäkin tilanteissa tehokkaasti tilanteen vivahteet huomioiden.

Hallintojohtajana

Pidin hallintojohtajan tehtävästä. Aselajitehtävien jälkeen se avasi aivan uudet kokemukset. Koulun johdon linjavalinta oli selvä: tavoitteena oli luoda MPKK:sta tiedekorkeakoulu. Sitä vahvis-

ti Opetusministeriöltä saatu myönteinen kanta linjaukselle. Piti saada korkeakoulun oma tutkimustoiminta käyntiin. Opetuksen tuli perustua tutkimukseen ja alan parhaimpiin käytäntöihin. Johdolla riitti työsarkea. Tärkeää oli MPKK:n rehtorin pääseminen mukaan yliopistojen rehtorien neuvostoon ja hallintojohtajan osallistuminen korkeakoulujen hallintojohtajien kokouksiin. MPKK otettiin hyvin vastaan muiden yliopistojen ja korkeakoulujen taholta.

Tavoitteena oli jo silloin, että MPKK toimisi suoraan puolustusvoimien komentajan alaisena, kuten nyt on. Ajatuksena oli koota korkeakoulu Santahaminan kampukselle, mutta siihen oli vielä pitkä matka. Santahaminassa kärsittiin tilojen puutteesta. Toimitiloja ja opiskelijoiden majoitustiloja jouduttiin jopa vuokraamaan mm. Laajasalosta. Tilaratkaisut Santahaminassa ja laajat rakennuskannan korjaukset ja lisärakentaminen työllistivät hallintojohtaja: ruokalarakennuksen korjaus, auditoriotalon laajennus, julkisivukorjaukset... Tilat piti saada toimiviksi ja korkeakoulun statuksen edellyttämään kuntoon. Sota-arkiston siirtäminen uusiin tiloihin ja täydennyskoulutuskeskuksen perustamisen suunnittelu työllistivät korkeakoulun johtoa.

Henkilöstöhallinnossa ei vielä päästy tavoitteeseen, että opettajat pysyisivät MPKK:lla kolme neljä vuotta. Se olisi opettajan oman tutkimustoiminnan ja opetuksen järkevyyden

kannalta tarpeellinen vähimmäisaika. Myöskään ulkomailla opiskelleiden upseerien tietoja ja taitoja ei mielestäni hyödynnetty tarpeeksi heidän kotiinpaluuvaiheessaan. Sen sijaan korkeakoulun omien professoreiden virkojen luominen ja täyttäminen saatiin käyntiin, mikä oli erittäin tärkeää korkeakouluna kehittymiselle.

Jälkeenpäin tarkasteltuna voin todeta, että MPKK:n perustaminen yhdistämällä aiemmat sotakoulut, keskittämällä koulutus Santahaminaan ja kehittämällä korkeakoulu tiedekorkeakouluksi oli loistava ajatus.

Perinneyhdistys

Perinneyhdistyksestä tuli minulle ”tehtävä reservissä”. Tein yhdistyksen perustamisesta vielä virassa ollessani selvityksen, jonka rehtori ja opettajaneuvosto hyväksyivät. Näimme, että perinneyhdistys toisi korkeakoululle lisäarvoa mm. hyödyntämällä korkeakoulussa palvelleiden tietoa alumni- ja mentoritoiminnan kautta, lisäämällä henkilökunnan yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sitomalla reserviin ja muualle siirtyneitä kouluun.

Yhdistyksestä onkin muodostunut korkeakoulun nykyisen ja pois siirtyneen henkilökunnan yhdysside. Näkyvin aikaansaannos oli MPKK:n tukisäätiön rahoituksen turvin tehty Ritaritalon perinnehuone ja näyttely, joka esittelee suomalaista upseerikoulutusta ruotsinvalan ajasta nykypäivään. Tarkoitus oli, että nuori kadetti saa helposti käsityksen upseerikoulutuksen historiasta ja upseeriudesta.

Haluan toivottaa MPKK:lle ja sen koko henkilökunnalle sekä perinneyhdistyksen jäsenille menestystä. Oma aikani reservissä on kulunut mukavasti lastenlapsia hoitaen, puolustusvoimien kehitystä tarkalla silmällä seurailleen, kuntoilun sekä metsästystä harrastaen. Italialainen seisova, noutava kanakoira on hyvä mutta vaativa kaveri. Kun koiran saa iloisena hyödyntämään luontaista metsästysviettiään ja kun koiran ja isännän välillä vallitsee luottamus, voi katsoa onnistuneensa kasvattajana.

Haastattelu: Stig-Göran Grönberg

Kuvat: Juhani Haapala

Mukana maailmassa

Kadettikunta ja Pekka Visuri jatkavat turvallisuuspoliittista valistusta uudella kirjalla *Maailman muutos ja Suomi*. Edellinen teos *Suomi kylmässä sodassa* ja siihen liittynyt multimedia olivat niin suosittuja, että jatkoa halusivat mm. historianopettajat.

Milloin kylmä sota päättyi? Visurin vastaus: 2.–3. joulukuuta 1989 Maltalla. Silloin Yhdysvaltain presidentti George Bush ja Neuvostoliiton johtaja Mihail Gorbatsjov vakuuttivat, etteivät pidä enää toistensa valtioita vihollisina.

Kirjassa käydään tärkeimmät maailmantapahtumat lyhyesti läpi. Kertaus on paikallaan myös muille kuin koululaisille ja opiskelijoille. Puolan Solidaarisuusliikkeen nousu ja kommunismin romahdus, Saksojen yhdistyminen ja Jugoslavian hajoamissodat saavat neutraalin käsittelyn. Samoin kerrataan Neuvostoliiton hajoamisen vaiheet.

Jos Euroopan Unionin alkuvaiheiden tiedot ovat hararat, *Maailman muutos ja Suomi* paikkaa aukot tiedoissa. Visuri ryydittää tekstiä oheispohdintoilla, esimerkiksi miksi Yhdysvaltain tiedustelupalvelulle tuli yllätyksenä kaksi niinkin isoa asiaa kuin kylmän sodan nopea päättyminen ja Irakin hyökkäys Kuwaitiin 1990.

Kiintoisaa on lukea miten Pariisiin 1947 rauhansopimusta valvoneiden Neuvostoliiton ja Ison-Britannian ulkoministeriöt arvostelivat sitä kiirettä, millä Suomi 1990 ilmoitti katsovansa YYA-sopimuksen vanhentuneeksi. Kumpikin valtio hyväksyi silti Suomen ratkaisun.

Globalisaatio-osuudessa Visuri pohtii saavuttaako Kiinan talous Yhdysvaltojen talouden tason. Epävarmuustekijöitä on paljon, ja äskettäisten uutisten mukaan Kiinan väestö vanhenee yllättävän nopeasti, jo ennen kuin jättäisvaltio ehtii rikastua.

Lukijaa auttavat kunkin luvun lopussa olevat kirjallisuuslähteet sekä asialinkit internetiin.

Loppupäätelmissään Visuri rauhoittelee lukijaa: Suomi on turvallisuuspoliittisesti vahvoilla, ja maan menestystekijöitä ovat olleet tasa-arvo koulutuksessa, työelämässä, sosiaaliturvassa sekä yhdenvertaisuus lain edessä. Korruption ja harmaan talouden lisääntyminen on meille pitkä miinus.

Harri Valtonen

Pekka Visuri: Maailman muutos ja Suomi. WSOYpro 2011.

SANTAHAMINA

TO 16.6. KLO 18.00

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN KAMPUSALUE

MILJazz

JIRI
NIKKINEN

JUSSU PÖYHÖNEN
(SUURLÄHETILÄÄT)

ANTTI
RISSANEN

KAARTIN COMBO • PUOLUSTUSVOIMIEN VARUSMIESOITTOKUNTA
SÄVON SOTILASSOITTOKUNNAN BIG BAND

MUISTA MYÖS:
PUOLUSTUSVOIMIEN
TATTOO 2011
HELSINGIN JÄÄHALLI
16.9.
www.tattoo.fi

VAPAA PÄÄSY!

BUSSI 86 JA ILMAISET MILJAZZ-BUSSIT HERTTONIEMEN
METROASEMALTA KLO 16.30 - 17.45 NONSTOP.
P-ALUE JA OPASTUS OMALLA AUTOLLA
TULEVILLE SANTAHAMINASSA

Puolustusvoimat

› Sotilasmusiikki kuuluu koko kansalle

Lisätietoja osoitteesta

› www.miljazz.fi